

Присяжнюк О. Ф., Плотнікова М. Ф., Булуй О. Г.

ІННОВАЦІЙНО-ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В АДМІНІСТРУВАННІ ТА КОМУНІКАЦІЯХ БІЗНЕСУ ТА ГРОМАД

Сучасний світ переживає четверту промислову революцію, яка характеризується використанням інноваційних технологій у всіх сферах життя. Ці технології мають значний потенціал для підвищення ефективності управління розвитком бізнесу та громад. Найчастіше в управлінні бізнесом інноваційно-інформаційні технології використовуються з метою збору та аналізу даних, автоматизації процесів, взаємодії з партнерами. Так, інноваційні технології збору та аналізу даних дозволяють збирати та аналізувати великі масиви даних, що, своєю чергою, дає можливість отримувати більш точну та актуальну інформацію про стан бізнесу та його конкурентів. Інноваційні технології автоматизації процесів можуть забезпечувати виконання рутинних завдань, що звільняє час для більш творчих і стратегічних видів діяльності. Інноваційні технології адміністрування розвитку бізнесу та громад як сукупність методів, інструментів, платформ та сервісів сприяння ефективному управлінню процесами, ресурсами, проєктами та стейкхолдерами сфери бізнесу та соціальної відповідальності. Основними напрямками інноваційно-інформаційних технологій адміністрування розвитку бізнесу та громад є цифрова трансформація, соціальне підприємництво, кокреація, гейміфікація. Інноваційні технології мають значний потенціал для підвищення ефективності управління розвитком бізнесу та громад. Їх впровадження вимагає значних інвестицій, але це може принести значну віддачу в довгостроковій перспективі. В Україні є значний потенціал для використання інноваційних технологій в управлінні бізнесом та громадами пов'язаний подоланням таких проблем браку цифрової грамотності населення, нестачі кваліфікованих кадрів, фінансування тощо. Впровадження інноваційних технологій вимагає значних інвестицій, які не завжди можуть бути забезпечені з бюджету. Для вирішення цих проблем необхідно впроваджувати програми навчання населення цифровій грамотності, створювати умови для підготовки кваліфікованих кадрів і стимулювати інвестиції в інноваційні технології. Дієвим механізмом залучення ресурсів є спільні цінності та інтереси індивідів, що найбільш повно знайшли своє відображення у концепції «Родова садиба» та практиці соціального підприємництва, що реалізується на прикладі родових поселень.

Ключові слова: інновації, управління, підприємництво, сільській території, багатofункціональний розвиток, комунікації, цифрові технології.

Актуальність дослідження. Наразі розвиток управління бізнесом та громадами все більшою мірою зазнає впливу інноваційних технологій, застосування стратегії науково-технічних інновацій. Інновації в галузі науки і техніки управління бізнесом можуть ефективно сприяти сталому розвитку підприємств. Інформаційні технології традиційно є запорукою економічному розвитку та соціальному прогресу, а також успіхів у сфері адміністрування. Бізнес-адміністрування засобами сучасних технологій дозволяє компаніям швидко розвиватися, а інноваційне управління стає новою хвилею розвитку підприємств. Їх динамічний розвиток вимагає постійної уваги до цього процесу та представляє значні перспективи для подальшого зростання.

Постановка проблеми. Інноваційні технології адміністрування розвитку бізнесу та громад являють собою сукупність методів, інструментів, платформ та сервісів сприяння ефективному управлінню процесами, ресурсами, проєктами та стейкхолдерами сфери бізнесу та соціальної відповідальності. Вони дозволяють забезпечити високу якість, прозорість, зворотний зв'язок, адаптацію та інноваційність у вирішенні завдань розвитку бізнесу та громад [1]. Основними напрямками інноваційних технологій адміністрування розвитку бізнесу та громад є: 1) цифрова трансформація – впровадження нових цифрових рішень, зокрема таких як хмарні технології, штучний інтелект, блокчейн, інтернет речей, великі дані, аналітика тощо, які зазвичай використовуються з метою оптимізації бізнес-процесів, покращення продуктивності праці, зниження виробничих та операційних витрат, підвищення конкурентоспроможності та надання нових цифрових продуктів і послуг; 2) соціальне підприємництво – створення та розвиток соціально орієнтованих бізнес-моделей, націлених на вирішення проблем боротьби з бідністю, нерівністю, дискримінацією, екологічною кризою тощо, за допомогою інноваційних соціальних продуктів і послуг; 3) кокреація – залучення всіх зацікавлених сторін (співробітників, клієнтів, партнерів, громадськості тощо) до спільного проєктування, розробки та оцінки ідеї, продукту чи послуги за допомогою різноманітних методик і платформ (дизайн-мислення, хакатони, краудсорсинг тощо), які сприяють формуванню колективної інтелектуальної власності; 4) гейміфікація – застосування елементів ігрового дизайну (правила, цілі, нагороди, зворотний зв'язок тощо) до неігрових контекстів (навчання, робота, маркетинг тощо), з метою підвищення мотивації, зацікавленості, взаємодії та відданості учасників [2].

Теоретичний аналіз дослідження. Інноваційні технології адміністрування розвитку бізнесу та громад відкривають нові можливості для підприємців, менеджерів, лідерів та активістів, які прагнуть зміни на ринку та у соціумі. Вони також вимагають нових компетенцій, навичок, цінностей та культури учасників цих процесів. Тому необхідно постійно вивчати, експериментувати, адаптуватися та генерувати нові явища й процеси набуття переваг у сучасному світі. Впровадження інноваційних технологій є однією з найпопулярніших тем наукових досліджень як з позиції їх винайдення, так і практики застосування. Так, технології адміністрування розвитку бізнесу та громад є сучасним інструментом їх розвитку за одночасного збереження часу, зусиль та коштів, а також покращення якості послуг [3-13]. Наразі вони покликані допомогти підприємствам уникати рутинних робіт та підвищувати продуктивність праці, наприклад, за рахунок автоматизації системи управління виробництвом, зменшення часу на налагодження процесу виробництва та збільшення продуктивності праці [1-2, 14]. Використовувані у системі місцевого самоврядування інноваційні системи електронного управління сприяють громадам у зменшенні витрат на адміністративну роботу, покращенні доступу до інформації та послуг [15]. Сучасні технології допомагають зберегти кошти на енергоспоживання внаслідок впровадження систем енергоефективності.

Мета статті. Метою дослідження є пошук та обґрунтування інструментів досягнення цілей спроможності громад внаслідок впровадження системи інноваційно-інформаційних технологій адміністрування та комунікацій підприємництва та суспільно-економічних процесів на території.

Задачі дослідження. Завданням дослідження стали 1) дослідження сутності та видів інноваційно-інформаційних технологій управління соціуму та бізнесу; 2) пошук оптимальних систем взаємодії всіх стейкхолдерів з метою досягнення найвищих ефектів суспільно-економічного зростання засобами інноваційних технологій; 3) визначення ефективності впровадження інноваційних технологій бізнесу та соціуму в умовах глобалізації світової системи.

Викладення основного матеріалу дослідження. Сучасний етап промислової революції характеризується використанням інноваційних технологій у всіх сферах життя. Ці технології мають значний потенціал для підвищення ефективності управління розвитком бізнесу та громад. Найчастіше в управлінні бізнесом інноваційні технології використовуються з метою збору та аналізу даних, автоматизації процесів, взаємодії з партнерами. Так, інноваційні технології збору та аналізу даних дозволяють збирати та аналізувати великі масиви даних, що, своєю чергою, дає можливість отримувати більш точну та актуальну інформацію про стан бізнесу та його конкурентів. Інноваційні технології автоматизації процесів можуть забезпечувати виконання рутинних завдань, що звільняє час для більш творчих і стратегічних видів діяльності. Це яскраво видно за досвідом України як ініціатора та впровадження системно-інноваційних змін (табл. 1) – загальна негативна динаміка до скорочення кількості інновацій та підприємств, які їх впроваджують в Україні.

Таблиця 1

Інноваційна діяльність промислових підприємств України

Показник	Роки (у середньому)					2020 р. до 2000 р. (+/-)
	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020	
Витрати підприємств на інновації, млрд грн	2,87	8,53	10,22	14,51	14,41	12,65
у т. ч. власними коштами, млрд грн	2,17	6,13	6,64	13,28	12,30	10,90
Частка у їх витратах на інновації, %	76,4		66,8	90,5	85,4	5,8
фінансування з державного бюджету, млн грн	53,1	150,2	165,9	331,4	279,5	271,8
Частка у їх витратах на інновації, %	1,8	1,6	1,8	2,6	1,9	1,5
Кошти інвесторів, млн грн	139,6	456,8	971,0	67,9	125,3	-7,8
Частка у їх витратах на інновації, %	5,2	5,7	10,8	0,6	0,9	-6,7
Кошти з інших джерел фінансування, млн грн	1896,9	2115,3	2444,8	836,3	1704,2	-192,7
Частка у їх витратах на інновації, %	16,5	18,4	20,6	6,4	11,8	-0,5
Частка підприємств продуктивних чи технологічних інноваторів у їх загальній кількості, %	13,0	10,2	12,7	15,1	14,9	0,1
Кількість впроваджених інновацій у товари та послуги, тисяч одиниць	13,81	2,64	3,17	3,13	4,07	-11,26
у т. ч. на рику	725,2	813,3	671,6	677,8	691,0	34,2
впровадження обладнання, машин, механізмів	648,0	744,6	925,0	940,4	647,0	16,0
Частка інноваційної продукції у її загальному обсязі, %	6,9	6,1	3,3	1,1	1,9	-7,5

Джерело: сформовано за даними Держкомстату.

Технології поліпшеної взаємодії з клієнтами та партнерами дозволяють поліпшити комунікацію, пропонуючи персоналізовані послуги та підтримку [1]. Зокрема, використання штучного інтелекту для аналізу поведінки партнерів дозволяє суб'єктам суспільних відносин краще розуміти потреби один одного та пропонувати релевантну пропозицію. Використання хмарних технологій зберігання та обробки даних сприяє

економії на витратах на IT-інфраструктуру і отриманню доступу до даних з будь-якого куточка земної кулі. Використання технологій блокчейн з метою забезпечення безпеки і прозорості операцій визначає передумови підвищення довіри з боку клієнтів і партнерів. Однак, особливої уваги заслуговують соціальні інновації соціуму, такі як природовідповідні технології, які дозволяють реалізовувати цілі і завдання розвитку не здійснюючи залучення штучних елементів та систем [12].

В управлінні громадами інноваційні технології зазвичай використовуються з метою вирішення таких завдань як покращення якості життя, залучення громадян до управління, вирішення питань безпеки. Ці та інші інноваційні технології підвищують ефективність надання державних послуг, сприяють розвитку соціальної інфраструктури та створенню нових робочих місць. Залучення використовує інноваційні технології для підвищення прозорості і підзвітності влади, а також для залучення громадян до обговорення і прийняття рішень. Прикладом використання штучного інтелекту для виявлення злочинів дозволяє поліції швидше і ефективніше розкривати злочини, використання 3D-моделювання – для планування інфраструктурних проєктів та приймати більш обґрунтовані рішення про розвиток інфраструктури, а використання мобільних додатків – надання та одержання державних послуг у будь-який час і в будь-якому місці.

Погіршення соціально-економічної та політичної ситуації як в Україні, так і багатьох інших країнах світу внаслідок процесів глобалізації дозволило окреслити 17 Цілей сталого розвитку з метою подолання наявних викликів. Пошук виходу з наявних проблем сьогодення каталізує діяльність альтернативних спільнот екологічних та родових поселень до пошуку інструментів та механізмів суспільно-економічного зростання за одночасного неспричинення шкоди для навколишнього середовища й збереження природно-ресурсного потенціалу для майбутніх поколінь. До таких технологій ми відносимо інноваційний підхід у адмініструванні стійких спільнот як правила довголіття (рис. 1). Відображені центрично вони символізують сферичність будови Всесвіту та циклічність розвитку, а також включають базові принципи формування спроможності соціуму у поєднанні його зусиль з середовищем існування. Так, базовим вважаємо принципи вирощування власної рослинної їжі й споживання на рівні мінімальному для духовного зростання.

Рівні матриці	Принципи існування стійких спільнот			
Базовий	Рух та динаміка (індивідів та процесів)	Формування та розширення світогляду	Помірне споживання	Комунікація та взаємодія
Проміжний	1) Фізична культура та естетичне виховання 2) Власне садівництво, городництво, садово-паркове мистецтво та лісівництво 3) Здійснення процесів власноруч	1) Постійний культурний, освітній розвиток 2) Морально-етичне виховання та духовне зростання 3) Наявність цілі стратегічної об'єднуючої мети створення та функціонування спільноти	1) Свідоме скорочення споживання до рівня мінімального та достатнього 2) Використання процесів та матеріалів природного походження (уникання неприродних елементів) 3) Профілактика хвороб та лікування рослинами й мінералами	1) Забезпечення добробуту кожного члена спільноти та центрів суспільно-економічного зростання 2) Системні взаємодопомога, комунікація, взаємодія, співробітництво та партнерство між членами спільноти 3) Людиноцентризм, родиноцентризм, спільнота як єдина родина
Низовий	Інклюзія та партисипація всіх членів спільноти в її управлінні, функціонуванні та розвитку			

Рисунок 1 - Матриця базових принципів існування стійких спільнот

Джерело: власні дослідження.

Розширена матриця довголіття Дена Бютера передбачає об'єднання потреби постійного руху, комунікації, розумних обмежень та свідомого підходу до споживання за одночасної трансляції вказаних цінностей не лише на спільноту екологічного чи родового поселення, але й на соціум у цілому [4]. При цьому така трансформація у бік спільної цілісності (на противагу індивідуалістичному підходу), комунікації (на противагу центрizmu), обов'язку (на відміну від задоволення власних потреб), поміркованому правильному харчуванні рослинною їжею вирощеною власноруч (на відміну від вбивства тварин та вживання ГМО й речовин неприродного походження). Активність на природі розглядається як альтернатива головній проблемі сучасного суспільства – самотності, яка досягається через зміну світогляду та формування стійких зв'язків, соціалізацію та взаємну підтримку, які надають сенс життю та покращують його якість. Наведені принципи існування стійких спільнот найбільш широко знаходять відображення у родових садибах та екопоселеннях. Так, у екологічних поселеннях світу, зокрема у Сінгапурі велику увагу приділяють питанням безпеки [7]. За таких умов екологічні та родові поселення («острівні спільноти» – «блакитні зони») розглядаються як зони безпеки та довіри, де всі знають один одного, що й стає у підсумку гарантією щасливого життя, яким воно має бути. Підсумовуючи викладене, до правил щасливої спільноти ми відносимо рухливість, існування мети, зниження темпу життя, поміркованість, споживання рослинної їжі, вина, комунікації, належність до спільноти та пріоритет її цінностей, служіння іншим, спільну власність та працю.

Певно, не потрібно доводити, що довгожителі не є переможцями найбільших спортивних змагань, але знаходяться у постійному русі переважно пішки на природі, пересічною місцевістю, зокрема, на городі, навколо будинку, до церкви, що обумовлене будовою рухового апарату, наприклад, сидіння навприсядки сприяє зміцненню попереку. Наявність плану (мешканці Окінава називають його *ikigai*, а півострова Нікоя – *plan de vida* – «план життя») є приводом «прокидатися вранці», що сповнює життя сенсом й збільшує його ймовірну тривалість у середньому на сім років (доведено, що творчі, духовні, релігійні спільноти живуть довше) [5]. Дауншифтінг як напрям зниження темпів життя (*Slow Life*) сприяє зниженню стресу як причини хронічних та запальних процесів й підвищенню стресостійкості. З цією метою Мешканці острова Ікарія дрімають, Окінави – щодня згадують предків, Сардинії – влаштовують щасливу годину, релігійні громади, зокрема, адвентисти сьомого дня – моляться. Так само актуальним залишається принцип *hara hachi bu*, висловлений Конфуцієм ще 2500 років тому, щодо потреби завершувати їжу з почуттям легкого голоду, а також доцільністю приймати легку їжу після обіду (часто мешканці поселень нічого не їдять до кінця дня), а переважання у раціоні їжі рослинного походження, зокрема дикорослі, трав'яні чаї як оксиданти, мед в стільниках, горіхи, бобові продовжує життя.

Споживання місцевих продуктів бродіння, таких як квашені огірки, помідори, капуста, квас, і навіть пиво й вино власного виробництва сприяє відновленню мікрофлори організму. Навіть деякі адвентисти сьомого дня регулярно, але помірно (один-два келихи вина із друзями під час їжі). Що ж казати про дружнє коло спілкування як соціальне середовище (мешканці Окінава об'єднуються у групи з п'яти осіб – моаї, що дозволяє підтримувати цілі здорового способу життя та щасливе довголіття, здійснюючи профілактику самотності, депресій та хвороб) [8]. Аналогічними є вплив фізичної та психологічної приналежності до спільноти більшого масштабу. Дослідження ілюструє, що щотижневе відвідування церковних служб збільшує тривалість життя на 4–14 років, коли спільні групові духовні ритуали, медитації, горлові співи, танці, хороводи, святкування тощо діяли об'єднуюче та пом'якшуюче соціальні негаразди як індивідуального, так колективного характеру [9]. Довгожителі на перше місце ставлять родину, близьких, які проживають поряд. Це знижує рівень захворюваності та смертності як дорослих, так і дітей. А люди, які зберігають вірність, оточуючи любов'ю та турботою рідних, подовжують життя на три роки.

Для багатьох з них спільнота також стає родиною [10], тоді волонтерство, робота на спільну справу, соціальні зв'язки покращують пам'ять, дають відчуття власної цінності та корисності, що робить їх долученими, а діяльність приносить користь іншим членам спільноти. Такими активностями можуть ставати спільні городи, толоки, догляд за сусідами, спільний збір врожаю, будівництво, прибирання території, висадка дерев, облаштування спільних клумб [7] як втраченої сучасним соціумом культури спільнотворення краси, гармонії та простору довкілля як медитативного творчого артпроцесу.

Сучасні технології покликані цьому сприяти, у першу чергу, шляхом посилення комунікації та взаємодії учасників. Наші дослідження виявили, що нова хвиля екопоселенців, застосовують технологічні рішення та цифрові інновації [4–8]. Різного роду блокчейні токени, DAO платформи та сервіси для адміністрування процесів. Вони вивели такі наступні напрямки, які наразі вкрай необхідні для розвитку сучасних екопоселень. До них відносимо такі: технологічні рішення для життя екопоселення, цифрові інструменти для управління спільнотами, нові цифрові та соціальні рамки (фреймворки), які дозволяють будувати, розвивати та управляти спільнотами, що розвиваються в рамках екопоселення. Розробники та практики називають їх «*village tech*» – технічні рішення для розбудови життя в екопоселеннях. До топ-5 таких інструментів ми віднесли наступні:

1) *Tribes* (<http://tribes.regentribe.org/>) – платформа соціальної мережі, де люди, які будують або шукають регенераційні райони, можуть знайти людей, проекти та ресурси, необхідні для створення спільноти своєї мрії;

2) *Revillager* (<https://revillager.com/>) – платформа в стилі "Slack" для керування та спілкування у вашій спільноті, яка є потужнішою та функціональнішою за груповий чат;

3. *Hypha DAO* (<https://hypha.earth/>) – платформа, яка дозволяє налаштувати та керувати власним DAO (блокчейн управління), створена творцями *SEEDS*;

4. *Nestr* (<https://nestr.io/>) – платформа управління холакратичною радою і створення зв'язків між колами холакратії чи соціократії;

5. *Sobol* (<https://www.sobol.io/>) – інструмент візуалізації та керування DAO у нанесеній на карту екосистемі (наразі знаходиться в безкоштовній бета-версії).

Досвід становлення екологічних та родових поселень України продемонстрував високий рівень інноваційно-інвестиційної активності їх мешканців, освіти та здатності до впровадження техніко-технологічних рішень. Виявлено передумови випуску станків з числовим програмним управлінням на рівні зруйнованих виробництв, зокрема цукрових заводів, чия інфраструктура (під'їзні шляхи, будівлі тощо) може бути використана з метою відновлення ресурсного потенціалу на сільських територіях та налагодження роботи інноваційних виробництв. Перші спроби такої діяльності реалізовано на теренах Київської, Житомирської, Хмельницької, Одеської областей. Зокрема, до інноваційних відносимо досвід природовідновлюваних біотехнологій вирощування сільськогосподарських культур на родовій садибі родини Білоус, практику ноосферної освіти родового екологічного поселення «Простір Любові» та Академії Посолонь, Співдружність сімейних пасік «Правильний мед» тощо. Світовий досвід актуалізує оздоровчу, продуктивну та відновлювану функцію місць сили як особливих планетарних точок, здатних забезпечити функціонування соціуму внаслідок взаємодії з планетою як живою сутністю (їх опис, зокрема, представлено у книзі про філософію сакральних кам'яних садів, збір коштів на публікації книги про які запустили у португальському поселенні Тамера –

<https://www.kickstarter.com/projects/stonecircle/tameras-stone-circle-cards-and-book>). Аналогічні проекти вже реалізуються в Україні.

Іншим напрямом інноваційного природного відновлення є створення карбонових лісів. Наразі, коли виникло питання закупівлі дров для переселенців технології культивування інтенсивних лісів, часто створюваних на основі селекції швидкорослих верби та тополі, вже за 3–5 років дозволяє отримувати джерело щепи на опалювання. Крім того, такі лісопосадки є фільтром для стічних вод (природною системою каналізації) та підтягування ґрунтових вод до поверхні. Маючи великі листки такі рослини регулюють мікроклімат, знижуючи температуру влітку на кілька градусів та підвищуючи (внаслідок зменшення вітру) взимку, а заселяючи посадки міцелієм можна вирощувати гриби як високомаржинальним продукт (мова йде не лише про традиційно культивовані печериці та гливи, але й білі гриби, маслоки та інші). З часом можна з такого лісу продавати карбонові квоти на біржах (навіть наразі функціонують біржі, які сертифікують та сплачують квоти за виготовлення та використання біочару, регуляцію водних ресурсів та формування істивних лісів [6]). Це дозволяє змодельовати економічну модель «карбонової пенсії» для спільнот екопоселенців.

Висновки. Інноваційно-інформаційні технології мають значний потенціал для підвищення ефективності управління розвитком бізнесу та громад. Їх впровадження вимагає значних інвестицій, але це може принести значну віддачу в довгостроковій перспективі. В Україні є значний потенціал для використання інноваційних технологій в управлінні бізнесом та громадами пов'язаний подоланням таких проблем як низький рівень цифрової грамотності населення, нестача кваліфікованих кадрів, фінансування тощо. Впровадження інноваційних технологій вимагає значних інвестицій, які не завжди можуть бути забезпечені з бюджету. Для вирішення цих проблем необхідно впроваджувати програми навчання населення цифровій грамотності, створювати умови для підготовки кваліфікованих кадрів і стимулювати інвестиції в інноваційні технології. Дієвим механізмом залучення ресурсів є спільні цінності та інтереси індивідів, що найбільш повно знайшли своє відображення у реалізації концепції «Родова садиба» та реалізованої практики соціального підприємництва.

Література

1. Virtual reality innovative model of sustainable development administration in business and territorial communities / Yakobchuk V. et. al. *Ad Alta: Journal of interdisciplinary research*. – 2021. – Vol. 11(2). – P. 100–109.
2. Institutions for forming social capital in territorial communities / Sandal J.-U., Yakobchuk V., Lytvynchuk I., Plotnikova M. *Management Theory and Studies for Rural Business and Infrastructure Development*. – 2019. – Vol. 41(1). – P. 67–76.
3. Formation of european systems q-management in decentralized populations / E. Khodakovsky et. al. *Scientific Horizons*. – 2019. – Vol. 3. – P. 10–18.
4. Development model of territorial communities business and public administration / Skydan O., Shvets T., Plotnikova M., Kostyuk L. *Scientific Horizons*. – 2019. – Vol. 9. – P. 3–12.
5. Administrative and innovational approaches in social and business capital formation in the context of decentralization / Shvets T., Plotnikova M., Prysiazniuk O., Kostyuk L. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. – 2019. – Vol. 5(3). – P. 150–170.
6. Alternative imperatives of the decentralized societies activities / Yakobchuk V., Khodakovsky Y., Heimerl O., Plotnikova M. *Scientific Horizons*. – 2020. – Vol. 4. – P. 15–26.
7. Innovation and investment bases of management decisions in entrepreneurship / Khodakovsky Y., Prysiazniuk O., Plotnikova M., Buluy O. *Scientific Horizons*. – 2020. – Vol. 8. – P. 21–30.
8. Trends of asymmetries and imbalances in rural development / Buluy O., Plotnikova M., Prysiazniuk O., Ramanauskas J. *Scientific Horizons*. – 2020. – Vol. 2. – P. 66–74.
9. Family Homestead as an Innovative Project for the Development of Tourism, Entrepreneurship and Management of Socio-Economic Systems / [Plotnikova M., Prysiazniuk O., Shvets T. et al.]; In: Alareeni, B., Hamdan, A., Khamis, R., Khoury, R.E. (eds.) *Digitalisation: Opportunities and Challenges for Business. ICBT 2022. Lecture Notes in Networks and Systems*. – 2023. – Vol 621. Springer, Cham. – Режим доступу: https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-031-26956-1_73. (дата звернення: 10.10.2023)
10. Economic and Social Development in Lithuania 2017/12. Vilnius: Lietuvos statistikos departamentas. 2018. – 113 p. – Режим доступу: <https://osp.stat.gov.lt/services-portlet/pub-edition-file?id=29100> (дата звернення: 10.10.2023).
11. Skydan O. Development Model Of Territorial Communities Business And Public Administration / Skydan O., Shvets T., Plotnikova M., Kostyuk L. *Scientific Horizons*. – 2019. – Vol. 9 (82). – P. 3-12. – Режим доступу: <http://doi.org/10.33249/2663-2144-2019-82-9-3-12> (дата звернення: 10.10.2023)
12. Yakobchuk V. Blockchain As A Technology Administration Of Family Homestead Settlements / [Yakobchuk V., Plotnikova M.; Prof. Raupelienė A. (ed.)]. *Proceedings of the 9th International Scientific Conference Rural Development 2019*. – Режим доступу: <http://doi.org/10.15544/RD.2019.083> (дата звернення: 10.10.2023)
13. Ghosh L. K. Development Administration In Public Administration / L. K. Ghosh // *JETIR*. – 2021. – Vol. 8, Is. 2. – P. 16–21.
14. Ni H. Study on the Role of Technological Innovation in Business Administration / H. Ni // *Modern Economy*. 2018. – Vol. 9 No.10. – Режим доступу: <http://doi.org/10.4236/me.2018.910100> (дата звернення: 10.10.2023)
15. Boyles M. Innovation In Business: What It Is & Why It's So Important / M. Boyles // *Harvard Business School*. – 2022. – 08 Mar. – Режим доступу: <https://online.hbs.edu/blog/post/importance-of-innovation-in-business> (дата звернення: 10.10.2023)

The modern world is experiencing the Fourth Industrial Revolution, which is characterized by the use of innovative technologies in all spheres of life. These technologies have a significant potential for improving the efficiency of business and Community Development Management. Most often, in business management, innovative technologies are used to collect and analyze data, automate processes, and interact with partners. Thus, innovative technologies for data collection and analysis allow you to collect and analyze large amounts of data, which, in turn, makes it possible to get more accurate and up-to-date information about the state of the business and its competitors. Innovative process automation technologies can enable routine tasks to be completed, freeing up time for more creative and strategic activities. Innovative technologies of business and Community Development Administration as a set of methods, tools, platforms and services to promote effective management of processes, resources, projects and stakeholders in the field of business and social responsibility. The main directions of innovative technologies of business and Community Development Administration are digital transformation, social entrepreneurship, co-creation, gamification. Innovative technologies have significant potential to improve the efficiency of managing business and Community Development. Their implementation requires significant investment, but it can bring significant returns in the long run. In Ukraine, there is a significant potential for the use of innovative technologies in business and community management associated with overcoming such problems as lack of digital literacy of the population, lack of qualified personnel, funding, etc. The introduction of innovative technologies requires significant investments, which can not always be provided from the budget. To solve these problems, it is necessary to introduce digital literacy training programs for the population, create conditions for training qualified personnel and encourage investment in innovative technologies. An effective mechanism for attracting resources is the common values and interests of individuals, which are most fully reflected in the implementation of the concept of "family estate" and the implemented practice of social entrepreneurship with Family Homestead Settlements.

Keywords: *Innovation, Management, Entrepreneurship, rural areas, multifunctional development, digital technologies.*

Присяжнюк О. Ф. - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту та маркетингу Поліського національного університету

Плотнікова М. Ф. - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету

Булуй О. Г. - кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, підприємництва та туризму Поліського національного університету